

ክታበት ፍሮማይ (ቫርሴላ) Chickenpox (Varicella) Vaccine

ውላድካ ብውሑስ መንገዱ ሓልዎ።

ኩሉ ክታበት ኣብ ግዚኡ ይውሰድ።

ኩሎም ክታበታት ኣብ ግዚኡም ብምርካብ፣
ውላድካ ኣብ ምሉእ ህይወቱ ካብ ዝተፈላለዩ
ሕማማት ክከላኸል ይኽእል እዩ።

ኽታበት ኣብ ዝሓለፉ 50 ዓመታት ኣብ ካናዳ ኽብ ዝኾነ
ይኹን ካልእ ናይ ጥዕና ስጉምቲ ንላዕሊ ህይወት ሰባት
ኣድሒኑ እዩ።

ክታበት ፍሮማይ እንታይ እዩ?

እቲ ክታበት ፍሮማይ፣ ካብቲ ንሕማም ፍሮማይ
ዘስዕብ ቫይረስ ቫሪሰላ-ዘስተር ዝበሃል ቫይረስ
ይከላኸል። እቲ ክታበት ዝደኸመ መልክዕ ናይቲ ቫይረስ
ዝሓዘ እዩ። ጥዕና ካናዳ ነቲ ክታበት ኣጽዳቂዎ እዩ። እቲ
ክታበት ፍሮማይ ከም ኣካል ናይቲ ስሩዕ ክታበት ነጻ
እዩ ዝወሃብ። ቆጶሪ ንምሓዝ ናብ ወሃቢ ክንክን
ጥዕናኽ ይውል።

ክታበት ክወስድ ዘለዎ መን እዩ?

ህጻናት ነቲ ክታበት ፍሮማይ ከም ተኸታታሊ 2 ዓቕን
ይወስድዎ። እቲ ቀዳማይ ዓቕን ኣብ 12 ወርሒ
ዕድሚኡም ክኸውን ከሎ እቲ 2ይ ዓቕን ድማ ካብ 4
ክሳብ 6 ዓመት ዕድሚኡም ይወሃብ። ነቶም ካብ
ሕማም ንፍዮ፣ ዕንፍሩር ወይ ሩቤላ እውን መከላኸሊ
ዘድልዮም ህጻናት፣ እቲ 2ይ ዓቕን ከም ውሁድ ክታበት
ንፍዮ፣ ዕንፍሩር፣ ሩቤላን ቫሪሴላን (MMRV) ክወሃብ
ይኽእል። ንዝበለጸ ሓበሬታ ብዛዕባ እቲ ክታበት፣ ኣብ
[HealthLinkBC ፋይል#14e ክታበት ሕማም ንፍዮ፣
ዕንፍሩር፣ ሩቤላን ቫሪሴላን \(MMRV\) ርእ።](#)
ህጻናት እቲ ክታበት ምስ ካልኣት ናይ ህጻናት ክታበታት
ኣብ ሓደ እዋን ይወስዱ።

1 ^ይ ዓቕን	12 ወርሒ
2 ^ይ ዓቕን	4 ክሳብ 6 ዓመት

ኣብ 6ይ ክፍለ ዝርከቡ ተምሃሮ 2 ዓቕን ናይቲ ክታበት
ዘይተቐበሉ እውን እቲ ክታበት ክወስዱ ይግባእ። ኣብ
ንኡስ ዕድሚኡም 2 ዓቕን ናይቲ ክታበት ዝወስዱ
ተምሃሮ 6ይ ክፍለ ተወሳኺ ዓቕን ኣየድልዮምን እዩ።
እቶም ክታበት ተቐቢሎም ዘይፈልጡ ተምሃሮ 6ይ
ክፍለ እንተወሓደ ኣብ 3 ወርሒ ኣፈላላይ ብምግባር 2
ዓቕን ክወስዱ ይግባእ።

እቲ ክታበት ንዕድሚኡም 13 ዓመትን ልዕሊኡን
ንዝኾኑ ዘይተኸተቡ ሰባት እውን ብተኸታታሊ 2 ዓቕን
ይቐርብ። ካልኣይ ዓቕን ድሕሪ 6 ሰሙን ድሕሪ ቀዳማይ
ዓቕን ይወስዱ።

ቅድሚ 1ይ ዓመት ልደቶም ፍሮማይ ዝነበሮም ሰባት
ሕጂ እውን ክታበት ክወስዱ ይግባእ። ንነዊሕ እዋን
ዝጸንሕ ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ዘይከማዕብሉን
መሊሶም ብፍሮማይ ክተሓተን ይኽእሉ እዮም። ኣብ 1
ዓመት ዕድሚኡምን ልዕሊኡን ሕማም ፍሮማይ ወይ
ሽንግል ዝነበሮም ሰባት፣ እዞም ዝስዕቡ እንተኸይዮም፣
ክታበት ምውሳድ ኣየድልዮምን።

- ቅድሚ 2004 እቲ ሕማም እንተነይሮዎም ወይ
- እቲ ሕማም ብናይ ቤተ ፈተነ ምርመራ እንተ
ተረጋገጹ

ናይ ኩሎም ዝተረኽቡ ክታበታት መዝገብ ምሓዝ
ኣገዳሲ እዩ።

ክታበት ፍሮማይ እንታይ ረብሓታት ኣለዉዎ?

ክታበት ፍሮማይ ካብ ፍሮማይን ሕልኽላኽቱን
ንምክልኻል ዝበለጸ መንገዱ እዩ። ውላድካ ክታበት
ክተኸትብ ከለኻ፣ ንኻልኣት እውን ክከላኸሉ ትሕግዝ።

ክታበት ፍሮማይ	ዕድመ እቲ ህጻን ኣብቲ እዋን ክታበት

ሳሕቲ እኳ እንተኾነ፣ ገለ ሰባት ዋላ ድሕሪ ክታበት ፍሮማይ ክሕዞም ይኸእል እዩ። እቲ ሕማም ካብቲ ክታበት ዘይተኸተቡ ኣዝዩ ዝቐለለ ክኸውን እዩ።

ድሕሪ እቲ ክታበት ክመጽእ ዝኸእል ግብረ-መልሲ እንታይ እዩ?

ኸታበታት ኣዝዮም ውሑሳት እዮም። ካብ ብፍሮማይ ምትሓዝ ነቲ ኸታበት ምውሳድ ኣዝዩ ውሑስ እዩ።

ልሙዳት ግብረ-መልሲ ናይቲ ክታበት፣ እቲ ክታበት ኣብ ዝተወሃበሉ ቦታ ቃንዛ፣ ምቕያሕን ሕበጥን ከጠቓልል ይኸእል እዩ። ፍሮማይ ዝመስል ግን ከኣ ውሑድ ዕንፍርር ዘለዎ ቅልል ዝበለ ረስንን ሽፍታ ድሕሪ እቲ ክታበት ኣስታት 2 ሰሙን ከጋጥም ይኸእል እዩ።

ኣዝዩ ሳሕቲ፣ ሓደ ሰብ ድሕሪ ክታበት ሽፍታ ዘማዕበለ እንተኾይኑ፣ ካብቲ ክታበት ፍሮማይ ነቲ ሻይረስ ከስፋሕፍሕ ይኸእል እዩ። ናብ ካልኣት ከይዝርጋሕ፣ እቲ ጽፍፍቲ ክሳብ ዝነቅጽን ዝሓዩን ነቲ ሽፍታ ሽፍኖ።

ኣሰታሚኖፈን (ንኣብነት ታይለኖል®) ወይ ኢብደፕሮፈን (ንኣብነት ኣድቪል®) ንረስኒ ወይ ቃንዛ ኸስምዓካ ኸሎ ክወሃብ ይኸእል እዩ። ASA (ንኣብነት ኣስፓሪን®) ጠንቂ ሕማም ረይ ሲንድሮም ክኸውን

ብዛዕባ ረይ ሲንድሮም ዝበለጸ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [HealthLinkBC ፋይል #84 ረይ ሲንድሮም](#) ርክ።

ዝኾነ ይኹን ኸታበት ድሕሪ ምውሳድካ ን15 ደቓይቕ ኣብቲ ክለኒክ ምጽናሕ ኣገዳሲ እዩ። ምኽንያቱ ኣዝዩ ሳሕቲ ዝረኣ ተኸእሎ ኣሎ፣ ካብ ሚልዮን ትሕቲ 1፣ ኣናፊላክሲስ ዝበሃል መፍርሒ-ህይወት ኣለርጂክ ግብረ-መልሲ ኣሎ። እዚ ድማ ቆፎ ኣፍልቢ፣ ጸገም ምስትንፋስ ወይ ምሕባጥ ጎሮሮ፣ መልሓስ ወይ ከንፈር ከጠቓልል ይኸእል እዩ። እዚ ግብረ-መልሲ እንተተፈጠሩ፣ ኣላዪ ክንክን ጥዕናኻ ክሕክሞ ይኸእል እዩ። ህጹጽ ሕክምና ኤፒነፍሪን (ኣድሪናሊን) ምምሕዳርን ብኣምቡላንስ ናብቲ ዝቐረበ ክፍሊ ህጹጽ ረድኤት ምትሕልላፍን የጠቓልል። ካብቲ ክለኒክ ምስ ወጻእካ ምልክታት

እንተተራእዮምካ፣ ናብ 9-1-1 ወይ ናብቲ ናይ ከበቢኻ ህጹጽ ቁጽሪ ደውል።

ኩሉ ግዜ ከቢድ ወይ ዘይተጸበኻዮ ግብረ-መልሲ ኣብ ጥዕናኻ ኣብ ዘጋጥመካ ንወሃቢ ክንክን ጥዕናኻ ጸብጻብ ምሃብ ኣገዳሲ እዩ።

እቲ ክታበት ክወስድ ዘይግብኡ መን እዩ?

ንስኻ ወይ ውላድካ ካብዞም ዝስዕቡ እንተኾይንኩም፣ ምስ ወሃቢ ክንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ።

- ቅድሚ ሕጂ ንዝተወሰደ ዓቕን ክታበት ፍሮማይ፣ ወይ ዝኾነ ክፋል ናይቲ ክታበት ኒዮማይሲን ወይ ጀላቲን ሓዊሱ ንህይወት ኣብ ሓደጋ-ዘእቱ ግብረ-መልሲ እንተ ኣጋጢሙኩም
- ብሕማም ወይ ሕክምናዊ ክትትል ዝደኸመ ናይ ምክልኻል ዓቕሚ እንተ ሃልዩኩም
- ኣብ ውሽጢ ዝሓለፉ 12 ኣዋርሕ ምምሕልላፍ ደም እንተ ተገይርልኩም ወይ ካልእ ፍርያት ደም እንተ ወሲድኩም
- ንጡፍ ዘይተሓመ ሕማም ቲቢ እንተ ሃልዩኩም
- ነፍሰጹር እንተ ኾይንኪ ወይ ክትጠንሲ መደብ እንተ ሃልዩኪ። ደቂ ኣንስትዮ ክታበት ፍሮማይ ድሕሪ ምውሳደን ን1 ወርሒ ካብ ምጥናስ ክቐጠባ ይግባእ

ብሰንኪ ሰዓል ወይ ካልእ ቀለል ሕማም ኸታበት ምድንጓይ ኣየድልን። ይኹን እምበር፣ ዝኾነ ስክፍታታት እንተሃልዩካ፣ ምስ ወሃቢ ክንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ።

ፍሮማይ እንታይ እዩ?

ፍሮማይ ብቫሪሰላ-ዞስተር ሻይረስ ዝመጽእ ረኽሲ እዩ። እቲ ዝተለኸፈ ሰብ ክስዕል ከሎ ወይ ክሕንጥሽ ከሎ ብቐሊሉ ብኣየር ይላባዕ። ነዚ ኣየር ክትትንፍስ ከለኻ ወይ ዝተበከለ ቦታታት ክትትንክፍ ከለኻ፣ ቦቲ ረኽሲ ክትልከፍ ትኸእል ኢኻ። እቲ ሻይረስ ምስ ምራቕ ሓደ ዝተለኸፈ ሰብ ብምርኻብ ከም ምግቢ፣ መስተ ወይ ሽጋራ ብምክፋል፣ ወይ ድማ ብምስዓም ክላባዕ

ይኸአል እዩ። ብተወሳኪ ምስቲ ካብ ፍሮማይ ወይ ጽፍፍቲ ሽንግልስ ዝመጽእ ፈሳሲ ብምርኻብ ይላባዕ።

ፍሮማይ ዘለዎም ህጻናት ብማእከላይ ገምጋም 350 ቀይሕን ዘሕክኽ ጽፍፍቲ ክህልዎም ይኸአል እዩ። ረኽሲ ኣብ ሓይስቲ ዝተወልዱ ህጻናት፣ መንእሰያት፣ ዓበይቲ፣ ነፍሰጸራትን ኣብ ዝደኸመ ስርዓተ ምክልኻል ሕማም ዘለዎምን ዝያዳ ከቢድ እዩ።

ካብ ፍሮማይ ዝመጽእ ሕልኽላኻት፣ ኒሞንያ (ረኽሲ ሰንባ)፣ ሕማም ኣእምሮ (ሕበጥ ሓንጎል)፣ ከምኡ'ውን ረኽሲ ባክተርያ ቆርበት ይርከብዎም። ሕማም ኣእምሮ ናብ ምውዳቕ፣ ምጽማም ወይ ምጉዳእ ሓንጎል ከስዕብ ይኸአል እዩ። ካብ 3000 ዓበይቲ ሰባት ኣስታት 1 ባቲ ረኽሲ ክመውት እዩ።

ሳሕቲ፣ ኣብ መጀመርታ ጥንሲ ረኽሲ እንተጋጥሞ፣ ህጻን ምስ ስንክልና ውልደት ከም ዝውለድ ከስዕብ ይኸአል። እዚ ድማ ኮንጀኒታል ቫሪሴላ ሲንድሮም ተባሂሉ ይፍለጥ። ህጻናት ትሑት ክብደት ውልደቶም፣ በሰላ ከምኡ'ውን ኣብ መሓውሮም፣ ኣዲንቶምን ሓንጎሎምን ጸገማት ክህልዎም ይኸአል። ፍሮማይ ምውራድ ጥንሲ ወይ ሞይቱ ዝውለድ እውን ከስዕብ ይኸአል እዩ።

ንገለ ሰባት፣ እቲ ቫይረስ ድሒሩ ኣብ ዕድሚኡም እንደገና ንጡፍ ክኸውንን ሽንግልስ ዝበሃል ቃንዛ ዘለዎ ሽፍታ ከስዕብን ይኸአል። ንዝበለጸ ሓበሬታ ብዛዕባ ፍሮማይ ኣብ፣ [HealthLinkBC ፋይላት #44a ሓቅታት ብዛዕባ ፍሮማይ ርክቡ](#)።

ብሱል ንእሽቶይ ፍቓድ

ወለዲ ወይ ኣለይትን ደቆምን ንክታበት ፍቓድ ንምርካብ ክመያየጡ ይምከር። ትሕቲ 19 ዓመት ዝዕድሚኡም ህጻናት፣ ንነፍሲ ወከፍ ክታበት ዘለዎ ረብሓን ክህሉ ዝኸአል ግብረ-መልስን ከምኡ'ውን ክታበት ናይ ዘይምኽታብ ከምጽኡ ዝኸአል ሓደጋን ክርድኡ ዝኸአሉ፣ ብሕጋዊ መንገዲ ክታበት ክሰማምዑ ወይ ክነጽግዎ ይኸአሉ እዮም። ብዛዕባ ብሱላት ንእሽቱ ፍቓደኛ ምዃን ተወሳኺ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [HealthLinkBC ፋይል #119 ሕጊ ዕሽላት፣ ብሱላት ትሕቲ ዕድመ ፍቓድን ክታበትን](#) ርክቡ።

BC Centre for Disease Control
Provincial Health Services Authority